

Els nostres avions fan acte de presència

Ni els antiaeris alemanys, manejats per alemanys, no han salvat el cuirassat "España"
Tres bombes a popa i amb menys de tres quarts d'hora, el pirata s'enfonsà

A mitja matí comença a circular la notícia. El cuirassat rebel "España" ha estat enfonsat pels nostres avions.

—On? demana la gent.

—Al Nord, a Santander.

No triga gaire estona sense que la notícia es confirmi. Als

centres oficials es dona la notícia i la Delegació d'Euscadi la confirma també.

Tot seguit les agències donaren detalls del bombardeig que foren comentats pel públic, a les Rambles.

Heus ací els detalls d'aquesta gesta de la nostra aviació.

EL COMUNICAT OFICIAL

València, 30. — Ministeri de Marina i Aire. — Comunicat de dos quarts d'onze del matí.

Aquest matí l'aviació ha enfonsat, a la vista del port de Santander, el cuirassat rebel "España".

La primera notícia s'ha rebut al Ministeri de Marina i Aire en el següent telegràfic: "Santander de Cap Major, 30, a les 9.25 del matí: S'ha enfonsat el cuirassat rebel "España".

Minuts després, en comunicació radioelèctrica amb Santander, el Ministeri de Marina i Aire ha confirmat la notícia que li ha estat amplificada amb els següents detalls:

"El cuirassat "España", de 16.140 tones, ha tractat d'impedir l'entrada a Santander d'un vaixell mercant. En aquell moment han aixecat el vol diversos avions lleials i han bombardejat els dos vaixells pirates.

Una de les bombes ha aconseguit de picar el cuirassat "España", el qual ha començat a enfonsar-se.

Aleshores el destructor "Velasco" ha pogut apropar-se a l'"España" i ha recollit la seva tripulació.

Pocs minuts després el cuirassat "España" desapareixia sota les aigües."

Les característiques del cuirassat "España", enfonsat per l'aviació lleial davant el port de Santander, són les següents:

Desplacament, 16.140 tones; longitud, 140 metres; mànega, 24 metres i calat, 8 metres. El seu armament era 8 canons de 305 centímetres; 20 canons de 152 centímetres; i dos canons antiaeris de 762 centímetres.

La cuirassa era de 30 centímetres a les torres, i de 20 centímetres als costats.

Ordinàriament la seva dotació era composta de 854 homes.

L'"España", que abans es digué "Alfonso XIII", era bús del "Jaurme", que roman lleial al Govern. Aquests dos vaixells eren els dos únics més poderosos de la nostra flota.

La construcció de l'"España" comença al Ferrol, el dia 3 de maig del 1913, i acabà el febrer del 1915.

El cuirassat estava portava dotze calderes "Yarrow", i quatre eixos movuts per turbines "Parsons", d'una potència de 20.000 HP, desenvolupant una velocitat de 28 nusos.

ENCARA MES DETALLS

Ministeri de Marina i Aire. — Nous detalls de l'enfonsament de l'"España".

A les set del matí un vaixell mercant de nacionalitat anglesa navegava amb rumb a Santander, quan aparegueren els vaixells de guerra facciosos "España" i "Velasco", els quals li feren senyals perquè s'aturés.

El vaixell britànic no ha atès aquests requeriments, i davant d'això el "Velasco" i l'"España" han disparat contra ell diverses canonades.

En sentir-se els trets, el camp de Santander han aixecat el vol dos avions, i han llançat sobre els vaixells rebels diverses bombes de gran potència. Una d'elles, ha fet blanc en l'"España", el qual ha començat a enfonsar-se lentament de popa.

Aleshores el "Velasco" s'ha apropiat a l'"España" i ha recollit la seva tripulació. El destructor ha romàs al costat de l'"España" trenta minuts fins a comprovar que eren inútils tots els intents de salvament.

Pocs després, l'"España" desapareixia sota les aigües.

El succés ha ocorregut a tres milles de Santander, i ha estat presenciat perfectament des del semafòr de Cap Major.

El vaixell anglès perseguit pels vaixells facciosos, ha aconseguit entrar sense novetat a la badia de Santander.

EL VAIXELL ANGLÈS PERSEGUÏT PER L'"ESPAÑA" ERA EL "CRITSLET"

València, 30. — El vaixell anglès que era perseguit pels vaixells facciosos i que en ésser agredit donà lloc a l'enfonsament del cuirassat "España", és el mercant "Crittlet". Navegava en llit.

Aquest vaixell s'ha dirigit a Castro Urdiales per a prendre mineral en el carregador de Saltaoballo, en les mines de Letaras, immediates a l'important port muntanyenc.

(Passa a la pàgina 3)

PARAULES DEL PRESIDENT COMPANYYS

"Prou pertorbacions! Hem de mantenir-nos units contra el feixisme..."

"EL GOVERN REBUTJA TOTA COACCIO"

Quan els periodistes que fan informació al Palau de la Generalitat es trobaven a primeres hores de la tarda d'ahir al despatx de la secretaria de la Presidència, conversaren amb l'honorable senyor Lluís Companys, el qual volgué saludar-los, després que havia rebut diverses visites al despatx oficial.

—Vull donar-vos una satisfacció —digué el President de Catalunya—, que ahir a la nit vreu manifestar desigs de veurem amb l'afany d'obtenir una àmplia informació d'aquests Consells que s'han celebrat, desig molt comprensible. No us vaig atendre perquè un cop publicada la nota donada pel Consell, sens dubte, però suficient, no volia afegir-hi cap mena d'ampliació que pogués semblar una amenaça, un prec o un requeriment, que pogués ésser mal interpretat.

Ans sols he de lamentar el fet que la perspectiva d'uns fusells que tanta feia tan al front, vingués a pertorbar la marxa de les decisions del Consell. Em felicitic que aquesta perspectiva hagi desaparegut i que s'hagi tornat a la normalitat sense

necessitat que el Govern hagi hagut de posar en joc els recursos amb què compta.

El Consell seguirà estudiant els problemes pendents i rebutjarà tota coacció o aparença de coacció.

GRATA NOTICIA DE GUERRA

—Aquest matí —segui dient el President— el coronel Díaz Sandino, m'ha confirmat la notícia que la circulava, de l'enfonsament del vaixell pirata "España", efectuat pels nostres avions. Aquesta és una notícia grata de guerra.

L'ALT CONCEPTE DEL DEURE, FARA QUE CATALUNYA I EUSCADI SALVEN TOTS ELS POBLES PENINSULARS

En aquells moments entrà al despatx on es trobava el President amb els periodistes, el delegat d'Euscadi a Catalunya, senyor Lluís Aretxotena, el qual anava a complimentar el senyor Companys, després que s'havia fet càrrec de la Delegació del Passeig de Pi i Margall.

En abraçar-lo, el President li digué que es plaja de parlar amb ell davant els representants de la Premsa, per tal de donar-li una abraçada que posés de manifest la indignació més profunda pel sadisme salvatge dels feixistes que ha culminat en la destrucció de Guernica, símbol de les llibertats basques, i expressar-li, també, en nom de Catalunya, després de tants dolors al poble lliure d'Euscadi la nostra més profunda dolorosa per a la pàtria és més emocionant que mai, com al i també el desig d'assolir aviat la victòria.

Parlà tot seguit el delegat de Basconia, el qual digué que en nom del seu Govern i del President d'Euscadi, feia constar que el seu primer desig era venir-lo a saludar, no protocolàriament, sinó d'una manera fraterna, i esperava que de la serenitat, la més fraterna adhesió i els sentiments de solidaritat que sempre han existit entre Euscadi i Catalunya i que en aquests moments d'unitat de tots i especialment de la del poble basc, el feixisme no podrà fer res més que els crims que està portant a cap. Tinc confiança

absoluta en el poble basc, que sabrà lluitar amb tota fermesa i morir si fos necessari, per a salvar les seves llibertats, i, amb l'ajuda de Catalunya, salvar tots els pobles peninsulars.

Amb aquesta abraçada cordial porto la salutació del nostre poble a tot Catalunya, genuïnament representada pel seu President.

El President Companys, vivament emocionat, afegí amb fermesa:

—En resumir les característiques racials dels nostres pobles que Catalunya afirma i ratifica, amb la consigna de Catalunya, dedico un record a l'heroic poble de Madrid i a tots els pobles d'Espanya.

Ja veieu al és necessari acabar amb els problemes de la reraguarda, i dedicar els nostres esforços a la més ràpida victòria en la guerra.

Prou, de pertorbacions. Hem de mantenir-nos units contra el feixisme.

Després d'aquestes paraules, els senyors Companys i Aretxotena s'acomodaren dels reporters, i celebraren una extensa conferència al despatx oficial del President.

VISCA L'AVIACIO REPUBLICANA!

L'aviació republicana s'ha cobert de glòria. Ha aconseguit enfonsar l'"España", el cuirassat rebel. Posats a cercar elogis per als herois de l'aire, no trobaríem paraules més eloqüents que aquestes que resumitzen en termes concrets la seva última gesta.

Cai subratllar, a propòsit d'això, la intensa i eficaç acció realitzada per la nostra aviació gloriosa. Gloriosa des d'aquells moments en què amb els vells aparells, o amb els avions d'exportació, els avions lleials sortien a enfrontar-se amb els Junkers i els Heinkel i aconseguíen dominar moltes vegades les seves temptatives.

Incanables, sense temences ni vacil·lacions, amb alegria i optimisme els nostres avions han anat sempre on havien d'anar. S'han desplaçat d'una banda a l'altra a complir la seva missió. A Guadalupe, al Jarama, a Pozoblanco, a Madrid, a Euscadi —allà on sigui— han donat magnífics exemples.

La República els agraeix aquest esforç que realitzen, esforç que contribuirà notablement a la victòria de les nostres armes.

Visca l'heroica aviació republicana!

GUERNICA, BILBAO, GALDAKANO, SEREU VENJATS!

120 avions, a Bilbao, esperen ordres de l'Alt Comandament per desfer l'enemic

A la línia "Hindenburg" basca, s'estavellaran les audàcies i el material germano-italià

Ahir tinguerem ocasió de parlar amb una alta personalitat de la Delegació d'Euscadi a Catalunya, el qual ens manifestà que, segons referències que havia rebut, la situació al front d'Euscadi havia millorat notablement. Les pèrdues sofertes pels rebels han estat extraordinàries, car en una sola batalla els requetés tingueren 3.000 baixes.

Finalment, el nostre amic ens manifestà que hi ha, ara, a Bilbao, 120 avions en disposició d'actuar tot seguit.

EL GOVERN D'EUSCADI FA UNA CRIDA AL MON CIVILITZAT

Bilbao, 30. — Després de la nota del senyor Aguirre, ja coneguda, sobre el salvatge bombardeig de Guernica, el Govern basc ha facilitat a aquesta al·lació:

"El Govern basc ratifica en tots els seus extrems la nota facilitada per l'excel·lentíssim senyor President sobre la destrucció de ciutats basques per l'aviació estrangera al servei de Franco i davant el fet incontestable que els rebels espanyols insisteixen, en el seu comunicat oficial d'ahir, comunicat pel quarter general de Salamanca, relatant la destrucció de Guernica i altres pobles com a produïda per elements extremistes que existeixen al territori d'aquest Govern, informació i criteri que han estat sustentats i ratificats per Ràdio Berlín en la seva emissió de les deu d'ahir.

Apel·lem al món civilitzat i a tots els pobles de la terra a que rebutjant amb un heroisme admirable

(Passa a la pàgina 3)

Confiança, no eulòria

Lluís Aretxotena, nou delegat del Govern basc a Catalunya, visità ahir el president Companys per tal de fer la seva presentació oficial. No calgueren ni protocols ni presentacions innecessàries. L'abraçada cordialíssima, sense enfartec, del President al nou delegat, era el sentiment de tot Catalunya per Euscadi fraterna.

L'arribada de Lluís Aretxotena coincideix amb les notícies de l'atac rebel contra Euscadi. La premsa ha publicat alguns detalls d'aquest atac: la destrucció de Guernica, els bombardeigs de Bilbao, l'atac aeri contra Galdakano. Però afirmem, hem d'afirmar-ho, que aquesta desolació, en ésser completada, produiran l'esglai a les persones màrtirs. Potser, a còpia de prodigar-les, les paraules i els adjectius han perdut valor i no tenen la intensitat deguda. I en aquest cas, cal repetir-ho: es tracta d'un veritable martiri de tot un poble que defensa la seva llibertat amb un heroisme admirable.

Fa dies que la gent es mostrava agraïda per la sort d'Euscadi. Fins i tot, en algun període, s'han fet acusacions, que considerem infantils. Les notícies que ens arriben avui són més afalagadores. No solament ha caigut el cuirassat "España" sinó que Euscadi no està sota el jou de l'aviació feixista. En front trobarà els nostres avions.

No sabem què ho fa tanmateix. Al sol annuï d'aquestes noves grates, repleix l'optimisme, l'euforia i el poder de tothom, tornem a caure en aquest vici nacional que és la discussió. Hem estat uns dies amb l'espectacle inqualificable, absurd i traïdor, de veure fusells i pistoles pels carrers. Ara ja tothom és refia de l'aviació i que no passarà res.

No i no. Confiança en el triomf, orgull del triomf, està molt bé. Però com està la unitat popular, la unitat antifeixista? El front d'Aragó està en condicions de resistir l'escomesa feixista? L'organització deguda l'exèrcit popular? Confiança i orgull en el triomf, sí. Panglossisme, eufòria, de cap manera.

Per ajudar Euscadi i sobre les paraules i manquen els fets. I el país està saturat de paraules.

Aquest Primer de Maig...

Primer de maig. Data simbòlica. Data d'unes virtuts, d'una raonabilitat i d'una significació per al proletariat del món. Resum i expressió dels seus nobles afans de redempció i de millorament.

Enguany, però, el primer de maig te per nosaltres una altra significació. Vivim una acció històrica contra les velles xacres del nostre país. Amb les armes a la mà lluitem —ja fa nou mesos— contra tot el que representa opressió en l'ordre polític i explotació en l'ordre econòmic. Espanya està dividida en fronts de guerra. Diverses zones del territori peninsular es troben en poder de l'exèrcit invador. Les forces populars acen amb decisió, amb coratge, amb entusiasme, per a arrancar els rebels dels seus reduts i crear, després, una República autènticament democràtica, socialment justa, espiritualment forta i militarment parada.

Hi ha, davant dels nostres ulls, unes perspectives immenses. Hi ha unes possibilitats de progrés incalculables. Però hi ha també, a primer terme, una qüestió prèvia a resoldre, una qüestió que, per essencial, no pot ésser negligida, ni pot ésser intervinguda per ningú: la guerra. Pacífistes per temperament, per convicció, per humanitat, ens hi hem vist abocats. I, per dret de legítima defensa, hem sabut respondre a la provocació amb el mateix llenguatge: el llenguatge de les armes que, en temps de guerra és el més eloqüent de tots.

Aquest Primer de Maig ens sorprèn en plena lluita. Ens sorprèn en una violenta ofensiva contra la germana nació d'Euscadi. L'enemic hi ha concentrat tots els seus efectius militars. Un comandament estranger dirigeix les operacions. Avions alemanys destrueixen pobles sencers. Totes les mirades convergeixen en el poble basc.

Tenim l'esperança que aquesta ofensiva serà continguda, com ho han estat les de l'Alcàrria i de Pozoblanco. Tenim la confiança que Bilbao no deixarà d'ésser un baluard de la Llibertat. Però encara que les nostres il·lusions es confirmen —que indubtablement seran confirmades— la guerra no haurà acabat. La victòria decisiva no haurà estat aconseguida amb la paralització de l'ofensiva de Mola i Von Faupel. Quedarà molt camí a recórrer. Molt camí a realitzar.

L'hora present reclama esforç, disciplina, unitat i col·laboració. Esforç desinteressat, disciplina conscient, unitat efectiva, col·laboració permanent. Sense aquests factors indispensables allunyarem la data del triomf o posarem en situació de greu compromís la marxa de la guerra.

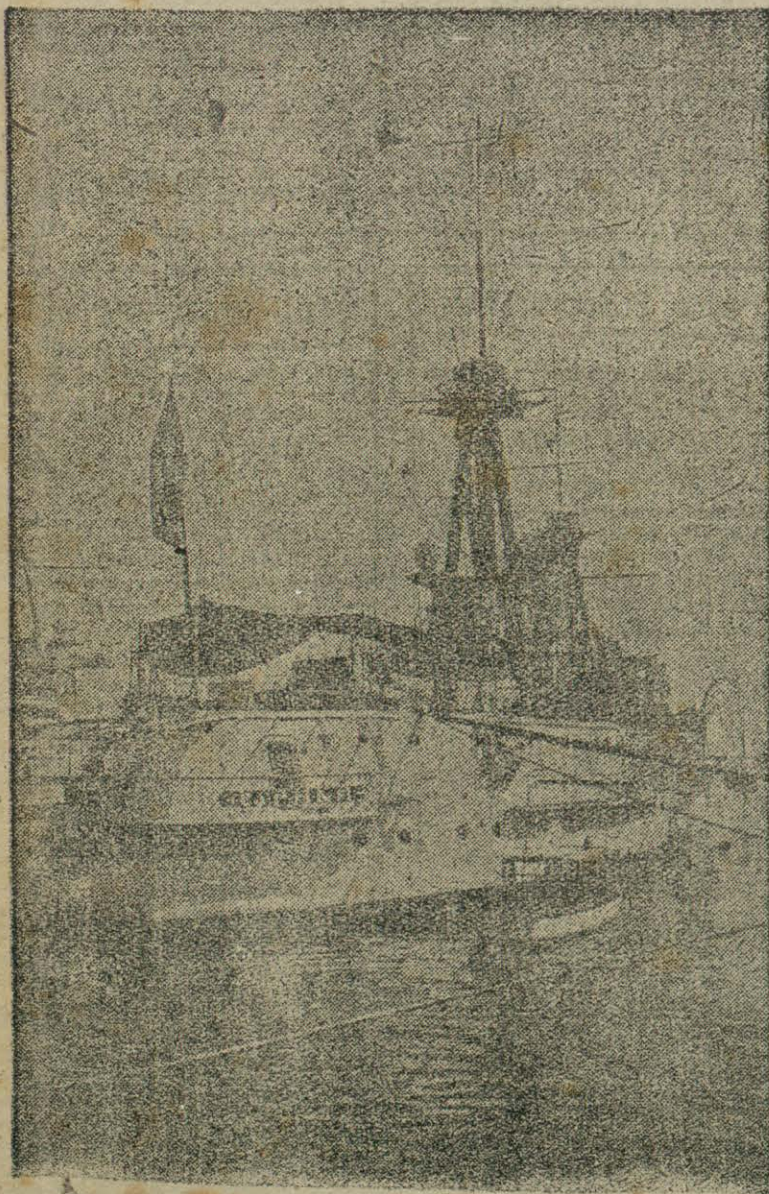
No és possible, de cap manera, que surtin veus discordants. No és tolerable que ningú —no sabem en nom de què i de quí— vulgui pertorbar la disciplina al front i l'ordre a la reraguarda. No és permisible que hi hagi pels carrers de les ciutats unes exhibicions de fusells i de pistoles, mentre el front d'Aragó —que és el front de Catalunya— estigui immobilitzat, i mentre Euscadi lluiti heroïcament contra l'atac feixista. No és consentible que hom es proposi escindir, amb qualsevol pretext, el front popular.

Si les raons supremes de la revolució i la guerra no poden commoure els agitadors; si la seva capacitat intel·lectual no dona per tant; si les exhortacions no els impressionen, aleshores caldrà pensar en mesures implacables que ofeguin d'una vegada els esclats irreflexius i les maniobres tèrboles. Caldrà ofegar-los perquè són una traïció a la causa de la República i de la Llibertat.

Sí, hem, amb motiu del Primer de Maig, aquesta necessitat urgent: que cadascú compleixi el seu deure. Governants i governats. Els uns, fent-se respectar. Els altres, respectant-los i obeint-los.

"Les revolucions que s'excedeixen en llur tasca destructiva, moralment, tenen per destí la mort i per mortalla el menyspreu de les seleccions espirituals que les haurien afirmades i fetes magnífiques."

JOAN PEIRO

El cuirassat rebel "España" fou posat en servei l'any 1915. La seva construcció tingué lloc a la darsena d'El Ferrol. L'"España" desplaçava 16.140 tones, i era, amb el "Jaime I", el vaixell de més tonatge de la República: 140 metres de longitud; 24 metres de mànega; 8 metres de calat; 20 milles de velocitat horària; 4.000 milles de radi d'acció a 17 milles de velocitat; 20.000 HP de força en turbines, i una cuirassa de 20 centímetres als costats i de 30 a les torres.

Els dirigents que no es veuen en cor de controlar les masses, no serveixen per a governar.

(Passa a la pàgina 3)

PRIMER DE MAIG

A. ROVIRA I VIRGILI

Parlaran dues companyes de la C. N. T. i dues de la U. G. T.
Presidiràn una de la U. G. T. i una de la C. N. T.
TREBALLADORS, TREBALLADORES, TOTS AL MITING!

Primer de Maig. I han aprofitat
l'avinentesa alliberant les costes

A les fàbriques, tallers, pobles,
etc. a recaptar el dia 16 de maig
pro. «Kernow»

... ..

A Dubois

del matí, tindrà lloc una audició d'escollides sardanes a càr-

Elts visitants també remarcaren l'avanç produït per les forces de la República per tots els sectors del Cen-

reels de la capital.